

Initiatiefvoorstel

Datum

25 maart 2021

Indieners

Paul 't Lam (GroenLinks),
Adriaan Andringa (D66)

Onderwerp

Verbod op het oplaten van ballonnen
Initiatiefvoorstel tot aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening 2020

Propositie

Besluiten tot invoeging in de APV van een verbod tot het op- en loslaten van helium- en wensballonnen in de open lucht en het buitengebruik van plastic confetti.

Inleiding

In de gemeente is regelgeving vastgelegd om het dorp leefbaar te houden. Zo is er een algemene plaatselijke verordening (APV) om de openbare orde te bewaren en een afvalstoffenverordening die regelt hoe we omgaan met het wegdoen van spullen die we niet meer nodig hebben.

Als we het over afval hebben, dan gaat het om stoffen die niet direct een functie hebben in het ecosysteem of het ecosysteem verstoren. Tegenwoordig kan veel afval ook als grondstof beschouwd worden. In de loop van de jaren is de manier waarop we met afval en het milieu omgaan ingrijpend veranderd. Het dumpen van afval was in Nederland eens een geaccepteerde manier om af te komen van spullen die men niet meer nodig had. Nu doen we dat anders. Met nieuwe inzichten in de effecten van ons gedrag op onze leefomgeving hebben we ons gedrag veranderd en regelgeving aangepast. Zo zijn er in het dorp overal afvalbakken te vinden en scheiden we ons afval in toenemende mate. Bovendien is het voor alle Voorschotenaren mogelijk om naast papier, glas, en textiel ook plastic gescheiden in te leveren, zodat dit voor recycling kan worden gebruikt.

Wij juichen deze ontwikkelingen, die bijdragen aan een duurzame samenleving nu en voor de generaties die na ons komen, van harte toe.

Een activiteit die haaks op al deze ontwikkelingen staat is het oplaten van ballonnen en het buitengebruik van plastic confetti. Ballonnen, of ze nu van natuurlatex of van plastic zijn, en met of zonder touwtje eraan, zijn een vorm van afvaldumping via de lucht, die toch nog door veel mensen wordt geaccepteerd. Ballonnen die opstijgen, komen echter ook altijd weer ergens neer. Daar veroorzaken ze schade aan het milieu en vissen, vogels en andere dieren eten de ballonnen op of raken erin verstrikt. Dit met alle gevolgen van dien, vaak leidend tot een langzame en pijnlijke dood.

Over deze problematiek nam de Tweede Kamer op 4 december 2014 een motie aan:

“De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat afval van ballonnen bijdraagt aan de plastic soep; constaterende dat in verschillende gemeenten regelmatig evenementen plaatsvinden waarbij ballonnen worden opgelaten; constaterende dat de staatssecretaris in gesprek is met gemeenten die via evenementenvergunningen kunnen sturen op het gebruik van ballonnen tijdens evenementen; verzoekt de regering, gemeenten op te roepen om het oplaten van ballonnen actief te ontmoedigen, en gaat over tot de orde van de dag.”

Het is met alle kennis van vandaag, de bestaande alternatieven, de recente ontwikkelingen en de oproep van de Tweede Kamer naar ons oordeel niet meer van deze tijd om ballonnen en plastic confetti het milieu in te brengen. Vele gemeenten hebben dit eerder geconstateerd en hebben aan de oproep van de Tweede Kamer gevolg gegeven door maatregelen te nemen om het oplaten van ballonnen en het gebruik van plastic confetti in de buitenruimte actief tegen te gaan.[1] Dit voorstel heeft als doel om een einde te maken aan het oplaten van ballonnen, en buitengebruik van plastic confetti in Voorschoten.

Waarom een verbod?

Grote bron van zwerfafval op de stranden

De ballon is inmiddels één van de meest voorkomende vormen van zwerfafval op stranden. In het “Rapport: Resultaten van 12 jaar onderzoek naar afval op de Nederlandse stranden” van de Stichting de Noordzee over twaalf jaar strandafval monitoring staan ballonnen op de vijfde plaats van objecten die op het strand worden gevonden. Het percentage gevonden ballonnen is significant toegenomen. Zo’n 90% van het gevonden zwerfafval bestaat sowieso uit plastic.[2] In de periode 2002-2006 werden gemiddeld 8 ballonnen gevonden per 100 meter strand, in de periode 2009-2013 is dit aantal opgelopen naar gemiddeld 16 ballonnen per 100 meter strand; een verdubbeling. Gelukkig lijkt er na 2013 wel een lichte afname te zien. Hoe dan ook, het opruimen van al dat zwerfafval kost de kustgemeenten wel veel geld. Zij draaien op voor de kosten van het schoonmaken van stranden en dus ook van de aangespoelde plastic linten en ballonresten. Ze kunnen dan niets doen wat handhaving betreft. De hoeveelheid op het strand aangespoelde ballonnen is een indicatie van de hoeveelheid ballonnen die in de Noordzee drijven.[3]

Ballonnen en hun lintjes vormen een dodelijk gevaar voor dieren en dragen bij aan de plastic soep in de oceanen. Dit geldt ook als de ballonnen zijn gemaakt van biologisch afbreekbare materialen, omdat deze slechts zeer langzaam afbreken.

Helium is schaars

Ballonnen die worden opgelaten, worden veelal gevuld met helium. Helium is een edelgas dat met name in Amerika wordt gewonnen, als bijproduct van aardgas. Helium is op dit moment van groot belang voor het koelen van apparaten, zoals MRI-scans. Wetenschappers trekken aan de bel, omdat de wereld helium voorraad waarschijnlijk rond 2035, 2040, verbruikt zal zijn.[4] In de huidige hoogtechnologische samenleving is het gas onmisbaar.[5]

Brandveiligheid

Vooraf het oplaten van wensballonnen geeft risico's qua brandveiligheid. Vooral de onvoorspelbaarheid van de weg die zo'n ballon zal gaan nemen en de kwetsbaarheid van de ballon zelf, zorgen dat het risico op brand aanwezig is. Als je een wensballon eenmaal hebt opgelaten heb je er geen invloed meer op. Dit vergroot het risico op brand. Wat meespeelt is dat een wensballon een fragiel object is en snel kan scheuren. Daarnaast kan de ballon door de wind op een ongewenste plek terecht komen. Om deze redenen raadt de brandweer het gebruik van wensballonnen af. Het is bijna niet mogelijk om een wensballon veilig op te laten.

Milieuvervuiling

Ballonnen zijn er in veel verschillende soorten en maten. De meeste zijn gemaakt van rubber, latex, synthetisch rubber en plastic (nylon). Ook zijn er ballonnen die daar bovenop een heel dun metalen laagje hebben.[6] Al deze stoffen horen niet thuis op stranden of in gebieden waar dieren ze per ongeluk kunnen aanmerken als voedsel.

Natuurrubberen ballonnen worden vaak verkocht als 'biologisch afbreekbaar'. Uit experimenten blijkt echter dat een natuurrubberen ballon zeer langzaam afbreekt. Een natuurrubberen ballon die in een vijver is gelegd, zag er na twee jaar nog vrijwel intact uit.[7]

Een ballon breekt heel langzaam af. De snelheid van het afbreken is afhankelijk van de omstandigheden. In de zee kan het jaren duren voordat de ballon is vergaan. Sommige ballonnen hebben plastic ventieltjes en lintjes. Deze zijn zo sterk dat ze niet vergaan in de natuur.[8]

Confetti bestaande uit kleine snippers die (deels) gemaakt zijn van plastic en/of metaal, brengt schade toe aan het milieu. Het duurt jaren voordat het confetti is afgebroken en het is daarbij moeilijk om op te ruimen.

Effecten van ballonnen op dierenwelzijn

Ballonnen, hun ventielen en hun lintjes, plastic en metalen deeltjes van confetti blijven lang rondzwerven in het milieu. Ook wanneer ze van natuurlijk materiaal zijn gemaakt. Voor dieren zoals (water)vogels en zeedieren betekent dit een groot risico. Dieren stikken, verstrikken en verhongeren door het onderzoeken en eten van deze items. Ook plastic confetti wordt door vissen en vogels als voedsel gezien. Een langzame en pijnlijke hongerdood is vaak het gevolg.[9]

Wegwerpproduct versus circulariteit

De ballon is bij uitstek een product dat als wegwerpartikel kan worden getypeerd. Hij is alleen geschikt voor eenmalig gebruik en eindigt na vullen met helium en oplaten in de lucht altijd als zwerfvuil.

Confetti eindigt na buitengebruik direct al als zwerfvuil.

Een goed voorbeeld van het succesvol tegengaan van gebruik van wegwerpproducten is de ecobeker, een herbruikbare plastic beker met statiegeld. Deze beker dient als alternatief voor wegwerpbekers en reduceert zwerfafval aanzienlijk.

Alternatieven

De alternatieven voor het oplaten van ballonnen zijn legio.

Ballonnen aan de grond laten

Bij vieringen en openingen kan er allereerst voor worden gekozen om ballonnen aan de grond te laten. Het feestelijke effect blijft, en eventuele boodschappen zoals reclame blijven bovendien langer zichtbaar.

Materialen gebruiken die ter plekke opgeruimd kunnen worden

Bij feestelijke gelegenheden zoals huwelijken en openingen zijn vele mogelijkheden voorhanden, zoals het gooien van serpentes, papieren confetti, rijst of bloemen en het gebruik van lampionnen (van het type dat niet wordt opgelaten in de lucht. Ook is bellenblazen, het oplaten van vliegers of gebruik van figuurlinten een alternatief.[10]

Voorstel

Wij vinden het gezien de hiervoor opgesomde negatieve effecten van het oplaten van ballonnen, en buitengebruik van plastic confetti onwenselijk dat de gemeente blijft toestaan dat deze vanuit Voorschoten (via de lucht) worden verspreid naar parken, sloten, stranden, natuurgebieden, recreatiegebieden en andere gemeenten.

Daarom stellen onze fracties voor om een verbodsbepaling op te nemen op het oplaten van helium- en wensballonnen in de open lucht, en het buitengebruik van plastic confetti. Dit verbod zal middels bijgevoegd raadsbesluit leiden tot een toevoeging aan de APV.

De leden van de gemeenteraad van Voorschoten,
Paul 't Lam, GroenLinks
Adriaan Andringa, D66

1 <https://www.noordzee.nl/aantal-gemeenten-met-verbod-op-ballonoplatingen-in-een-jaar-verdubbeld-2/>

2 https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/noordzee/app/uploads/2019/11/14145139/SDN_Rapport_Wat_spoelt_er_aan_op_het_strand.pdf

3 <http://www.dieballongaatnietop.nl/achtergrond/>

4 <http://www.scientias.nl/wereld-is-bijna-door-haar-helium-heen/14828>

5 <https://dekennisvanu.nl/site/artikel/De-onvermijdelijke-heliumcrisis/4784>

6 <http://en.wikipedia.org/wiki/Balloon>

7 <http://www.dieballongaatnietop.nl/alternatieven/misvattingen/>

8 <http://www.dieballongaatnietop.nl/achtergrond/gevolgen/>

9 <http://www.dieballongaatnietop.nl/achtergrond/gevolgen/>

10 <http://www.dieballongaatnietop.nl/alternatieven/>

Raadsbesluit

Registratienummer (in te vullen door de griffier):	
Datum:	29 april 2021
Steller(s):	Paul 't Lam, GroenLinks Adriaan Andringa, D66
Onderwerp:	Aanpassing APV 2020 – Verbod op het loslaten van ballonnen en plastic confetti
Agendapunt:	
<p>De raad van de gemeente Voorschoten; in vergadering bijeen op 29 april 2021, gelezen het initiatiefvoorstel van de heer Paul 't Lam en de heer Adriaan Andringa; gelet op de artikelen 147, 147a en 149 van de Gemeentewet</p> <p>besluit: tot de volgende wijziging van de Algemene plaatselijke verordening 2020: Ingevoegd wordt een nieuw artikel x.xx dat als volgt luidt:</p>	
<p>Artikel x:xx Verbod loslaten ballonnen en plastic confetti</p> <ol style="list-style-type: none"><i>1. Het is verboden ballonnen, van welk materiaal dan ook, door middel van hete lucht afkomstig van vuur, dan wel door middel van helium of andere gassen, op te laten stijgen in de buitenlucht.</i><i>2. Onder een ballon wordt mede verstaan: herdenkingsballon, vuurballon, sfeerballon, gelukslampion, (Thaise/Chinese) wensballon, papierballon en geluksballon, dan wel een voorwerp dat door middel van open vuur of gas opstijgt en zonder sturing wegdrijft.</i><i>3. Het buitengebruik van confetti bestaande uit kleine snippers die (deels) gemaakt zijn van plastic en/of metaal, is verboden.</i><i>4. Het college kan ontheffing verlenen van het in het eerste en derde lid gestelde verbod.</i><i>5. Het verbod in het eerste lid is niet van toepassing op een weerballon, of een heteluchtballon, zijnde een luchtvaartuig.</i>	
<p>Aldus besloten in de openbare vergadering van 29 april 2021 de griffier, de voorzitter,</p>	